

- Közterhek utalása tanuló után
- Jelenléti ív vezetése
- Iskola felé havi érdemjegyek jelentése (magatartás, gyakorlat, szorgalom).
- Munkanapló, műhelynapló vezetése, ellenőrzése
- Gyakorlati napló vezetése (napi elvégzett feladatokról)
- Év végi adózással kapcsolatos nyilatkozatok, jövedelem és egyéb igazolások
- Esetleges szja-bevallás elkészítése
- Tanulóviszony megszűnésekor: 11T1041 biztosítás kijelentés, igazolások, egyéb bizonylatok, elszámolólap (kamara)
- A szakmai képzés tantervének beillesztése a gyakorlatba, a tanuló személyi képességeinek figyelembevételével.

Itt a következőt javasoljuk: ha jelentős könnyítés nem lesz, akkor 8 főtől kiindulva, csökkenő módon, egy elszámolható fejkvótát lenne szükséges megállapítani. Pl. 8 fő esetén havi: 4 E Ft, 7 főnél 3,8 E Ft, 6 főnél 3,6 E Ft, stb. tanulónként.

A normatív finanszírozás meghatározásához mindhárom fenti tényező figyelembevételét javasoljuk.

A fentiek a szakképzés költségeinek a vázlatát jelölik, a pontos, részletesebb kidolgozást kívánják segíteni.

A kamara döntése alapján lehetne a harmadik tényezőnél felsorolt munkáltatói feladatok közül néhányat megszüntetni vagy egyszerűsíteni.

A felsorolások más szakmák tekintetében is felhasználhatók.

SZÉNÁSI RÓBERT ÉS ORCSIK SÁNDOR
CSMKIK OSZMM AELNÖKÖK

A szakképzés Franciaországban

Egy tanulmányút tapasztalatai

Hazai kamarai szakképzési szakértők a franciaországi Finistere megyében tettek tanulmányutat. E beszámoló szerzője is tagja volt a delegációnak. A látogatás rendkívül sok új szakképzési információval, tapasztalattal szolgált, melyek közül a legfontosabbakat szeretném a kedves olvasóval is megosztani. Ne egy kiérlelt tanulmányra, inkább egy információhalmazra számítsanak. További részletekkel pedig minden érdeklődőnek szívesen szolgálok, ha személyesen megkeresnek.

A szakképzési, oktatási rendszerük felépítése irigylésre méltó. A szakképzésért-szakemberképzésért példamutatóan tudnak összefogni a különböző szervezetek. Egyöntetűen a szakképzés minősége és finanszírozása lebeg a szemük előtt. Legfontosabb céljaik: mindenki munkát kapjon és meg is tudja tartani azt, az emberek a tanulással magasabb szintre tudjanak jutni. A társadalomba való beilleszkedés támogatása és az élethosszig tartó tanulás lehetőségének megteremtése nagyon fontos követelmény számukra.

Különös figyelmet fordítanak a képzésre és arra is, hogy a végzett szakmunkások ne „kallódjának el”, mindenkinek legyen munkahelye.

A Bretagne-i régió – látogatásunk helyszíne – Franciaország egyik legdinamikusabban fejlődő régiója, és ezért sokat is tesznek. A munkanélküliségi ráta az országban a legalacsonyabbak közé tartozik, közlekedési infrastruktúrájuk (autópálya, vonat, repülő) kitűnő. A Bresti Kereskedelmi és Iparkamara 7 kamara tevékenységét fogja össze. Fontosnak tartják, hogy a nagyvállalatok számára

szakképzett munkaerőt tudjanak biztosítani. Ugyancsak fontosnak tartják a külföldi partnerkapcsolatok fejlesztését. A szakmát tanulók számára külföldön is keresnek gyakorlati képzőhelyeket, ezzel is segítve az ismereteik bővítését. Magyarországgal is szeretnének együttműködni több területen.

Franciaországban kb. 500 000 fő a szakmunkástanuló és 400 000 fő a gimnazista. Ezen az arányon úgy akarnak változtatni, hogy 1 millió főre emelik a szakmunkástanulói létszámot. A tanulók kikerülve az iskolapadból, 80%-os arányban találnak munkahelyet maguknak. Ugyanez szakközépiszkolai végzettség esetén, már csak 60%-os arányt mutat.

Régió-kamara-állam-vállalatok

A régió-kamara-állam-vállalatok közösen határoznak a szakmai képzésről, megvizsgálják, hogy az ágazatoknak milyen szakmákra, milyen létszámú szakemberekre van szükségük, és ennek megfelelően indítják a képzéseket.

Franciaországban a szakképzés irányítása nagymértékben a kamara hatásköre, együtt működik az állammal, a régióval (területi önkormányzattal) a szakmai szervezetekkel és a vállalkozásokkal.

A régió, azaz a Területi Önkormányzat hatásköre alá tartozik a szakképzési rendszer koordinálása. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya közel azonos, bár egyértelműen gyakorlatorientált. A tanulók számára a gyakornokképzés ingyenes és még ezen felül a régió anyagi segítséget, támogatást nyújt szállás, étkezés, utazás stb. tekintetében,

különös figyelemmel és támogatással a munkanélküliekre.

A régió határozza meg a fiatalok és felnőttek részére a szakképzési feladatokat. Két „évjáratall” számolnak: 26 év alatti, illetve 26 év feletti „diákokkal”. A szakképzés számára költségvetésük 26%-át fordítják.

A Regionális Tanács – közbeszerzés útján – megvásárolja a teljes körű szakképzést. A gyakorlat-elmélet oktatása váltakozik 1-es szinttől az 5-ös szintig, a mérnökképzésig, lefedve mindent, előképzéstől az orientáló képzésig. A régió finanszírozása minden területre kiterjed. A gyakorlati képzés is ingyenes, a költségeket a régió állja. Egyéni támogatás is lehetséges egyedi képzés esetén. A régió határozza meg, dönti el, hogy a különböző szakterületekre hány főt lehet, illetve kell alkalmazni.

Szakmunkásképzésben az önkormányzat szerződést köt a képzőintézményekkel. A régió épület-fenntartási, szociális és pedagógiai segítséget nyújt. Ezt teszi eszközvásárlások (első vásárlások) esetében is. Ezen kívül biztosít vállalati támogatást és a diákok munkájának támogatására is áldoz. A régió szakképzési pénzének fele az előbb felsoroltakra, másik fele a szakképzésre irányul. Közvetlen támogatás jár a tanulók utaztatására és ez a vállalkozók és a képzőközpontok részére is jár. Minden közszereplőnek, minden beruházásra közbeszerzési eljárást kell indítania.

A 11-14 évesek számára pályaaorientációkat, bemutatókat szerveznek, így segítve a fiatalok megfelelő szakma kiválasztásában. Pályaválasztási szakemberek egészen az érettségiig

segítik a tanulókat, a helyes irány megtartása érdekében, de egész életük során segítséget nyújtanak a pályaválasztásban.

Szakképzőiskolákban kötelező 2 idegen nyelv tanulása: angol + még egy szabadon választott nyelv. A tankötelezettség 6-16 év között van megszabva.

Az oktatás világi jellegű: egyetlen vallást sem támogatnak, az oktatás teljesen semleges.

Képzési költségek: fiataloknak ingyenes, felnőtteknek kedvezményes.

Az állam a szakképzés teljes területén kifejezetten erős ellenőrzést végez, a képzőintézmények erős ellenőrzés alatt állnak, minden leszabályozott.

Bármely intézményben szerzett diploma, államilag adott bizonyítvány, az ország egész területére érvényes.

Mestervizsga: nagyon fontos a szakmai gyakorlat, elméleti vizsga szinte nincs is. Részmestervizsga letétele: egységeket határoznak meg, ha valamelyik rész nem sikerül, 5 év van rá, hogy bepótolja a mesterjelölt, ezután kell teljes vizsgát tennie.

A szakmunkástanulók 2-4 éves képzésük során, akár technikai, akár felsőfokú képességet is szerezhhetnek. Ha nem akarnak továbbtanulni, lehetőségük van szakmájukon belül specializálódni.

Autóelektronikai műszerész úgy lehet valakiből, hogy előtte 2 évig autószerelést tanul. Járműfényező szakember csak az lehet, aki előtte 2 évig karosszerialakatos szakmát tanul.

Több szakmában jól felszerelt, modern technikával és eszközökkel ellátott tanműhelyeket láthatunk, ahol a tanulók részére minden adott a szakmai tudás megszerzésére. Voltak olyan szakmák is (autós szakmák), ahol semmivel sem voltak jobban felszerelték a tanműhelyek, mint ami Magyarországon tapasztalható.

A szakképzési hozzájárulást a vállalkozó-vállalatok bértömegük alapján adják. Ennek mértéke a bértömeg 0,65%-a. Ez az összeg a képzési központokba fut be.

A szakmunkástanulók minimálisan a munkabér 25%-át keresik, de ez az összeg előmenetelük, tudásuk növekedésével felmehet, akár 75%-ig is.

IFAC gyakorlati képzőintézmény a Bretagne-i Regionális Tanács támogatásával működik, a végzett diákok államilag elismert diplomát kapnak, melyet az országban mindenütt elismernek. A képzés itt is egyértelműen gyakorlatorientált, ezt az is bizonyítja, hogy egy hét intézményi képzést, két hét vállalkozásoknál munkával eltöltött idő követ. A tanulók munkabért kapnak, amelynek mértéke a magyarországi viszonyokhoz képest figyelemreméltó összeg: a minimálbér 25-

75%-a. Az összeget az befolyásolja, hogy a diák hány éves, hányadik évfolyamos, milyen előmenetelű.

Az állam és a régió támogatást nyújt a vállalkozások részére, ezzel is -biztatva őket-, hogy minél több tanulót képezzenek a gazdaság számára.

Az állam úgy segít, hogy diákokat foglalkoztató vállalkozásoknak nem kell járulékot és szakképzési hozzájárulást fizetniük utánuk. A régió segítsége abban nyilvánul meg, hogy anyagi támogatást ad minden diák után, olyan mértékben, amely szinte fedezi a fizetésük összegét.

Kitűzött céljaik: szeretnék elérni, hogy minél több jól képzett szakember kerüljön be a gazdaság vérkeringésébe. Náluk is fájó pont, hogy a fiatal szakemberek sok esetben nem jól tanulják meg a szakmát, precíz szakmunka végzésére nagyon nehéz találni igazán jó szakembert. Szeretnék elérni, hogy a jó szakembereket igazán megbecsüljék.

Ami feltétlenül elismerésre méltó, minden területen, „éles”, „valódi” körülményeket teremtve végzik a tanfolyamokat a hallgatók.

A L'AFPA felnőttképzéssel foglalkozó országos egyesület, mely magába foglalja az Állam, a Munkáltatók és a Munkavállalók Szakszervezetét egyaránt. Minden segítséget megadnak minden területen a munkavállalóknak, munkát keresőknek, szakmát tovább tanulóknak egyaránt. A képzésben 5000 oktató és 270 mérnök vesz részt. Hitelesítik a szakképzést igazoló bizonyítványokat, vállalkozóknak tanácsadást nyújtanak, a munkát keresőknek szakképesítést biztosítanak, segítenek a társadalmi beilleszkedésben és a szakmai előremenetelben egyaránt. Egyszóval senkinek sem engedik el a kezét, igyekeznek mindenkinek megtalálni a neki legalkalmasabb munkát, hogy ne érezze senki sem „számkivetettnek” önmagát.

Pályaorientáció és szintre hozás tekintetében pedig előképzést végeznek. Mestervizsgáztatásban részt vesznek, de felkészítést nem nyújtanak egyetlen szakmában sem.

Számunkra érdekes: a gyakorlatorientált-ság a mestervizsgáztatás terén is előjön, hiszen a vizsgának nincs elméleti része, csak gyakorlati. A gyakorlati rész pedig mindig a vizsga helyszínén éppen adódó, a szakmához szorosan kapcsolódó feladatok végzéséből áll.

A pályaorientáció lényegesen jobban működik Franciaországban, mint Magyarországon. Több lehetőséget biztosítanak a

hezitálóknak, addig segítenek, amíg mindenkinek sikerül megtalálni a neki legjobban illő szakmát.

Az ESC felsőfokú elitképzést nyújtó iskola, ó képzési programmal, 850 diákkal és 30 állandó státusban foglalkoztatott pedagógussal rendelkezik. Ezenkívül 170 kutató státusban lévő tanár segítségére számíthatnak. Az 1 főre számított tanár-diák arány hihetetlenül optimális. A képzési rendszerükben nagyon nagy szerepet biztosítanak a vállalatoknak, kitűnő kapcsolatot tartanak velük.

Európában mindenhol, de szinte világszerre nagyon sok helyen partnerkapcsolatot tartanak fenn iskolákkal a diákjaik 1 éves külföldi tapasztalatszerzése érdekében.

Összegző szakmai értékelés

Volt sok dolog, amit úgy gondolom, érdemes lenne átvenni, nálunk is bevezetni, de volt jó néhány olyan is, amit mi sem csinálunk rosszabbul. A szakképzésben részt vevő összes szerv, intézmény kitűnően együttműködik, mindenki tudja a feladatát, senki sem mutogat a másikra, abszolút tökéletes az összhang. A válságról egyetlen előadó, egyetlen témakörben sem beszélt, mintha az nem is létezne. Mindig-mindenkor, csak a pozitívumokat említették, emelték ki.

Nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy az emberek minél magasabb végzettséget szerezzenek. Az 1-5 szint között végzetek minden esetben diplomát kapnak. Az oktatóknak legalább 5 éves vállalati gyakorlattal kell rendelkezniük. A képzés során a tanulók kimennek cégekhez-üzemekhez gyakorlatszerzés céljából, ilyenkor az oktatók is velük tartanak, nemcsak a felügyelet, hanem a tanulás céljából is.

Mestervizsgáztatás: 5 év szakmai gyakorlat szükséges hozzá. Éles, valós helyzetben vizsgáznak. Nincs felkészítés, nincs elméleti vizsga, csak gyakorlati. (Szerintem nagyon rossz megoldás, nekünk ezt nem szabad átvenni!). Képzésekről: párhuzamos képzés folyik, állami képzés és kamarai képzés formájában. Iskolán kívüli képzés is lehetséges, amennyiben a képzést nyújtó cég akkreditáltatta magát.

Azt tapasztaltam, hogy az összes érintett, (kamara, szakképzőintézmények, állam, régió, tudásközpont, vállalatok, vállalkozások stb.) kitűnően együtt tudnak működni, mindenki tudja a saját feladatát és igyekszik megfelelni annak. Jó lenne, ha mi is (állami szinten) tanulnánk abból, ami náluk természetes, hogy a gazdaságban meghatározó szerepet játszó vállalkozásokat bevonják az oktatásba.

SZÉNÁSI RÓBERT